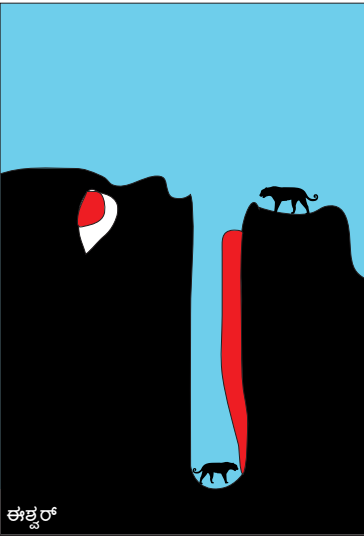

ಅಂಗಳ-ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿನ ಬಾವಿಗಳು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯಿಯಾಗದಿರಲಿ

ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣಿಗಳು
ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುವ
ಘಟನೆಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ
ತೆರೆದ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳು
ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು
ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತೆರೆದ
ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಬಿದ್ದ
ಘಟನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ.
ಆಗಲ್ಲ ಹನಿಗಣ್ಣಾಗುವ ನಾಗರಿಕರು,
ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ
ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳು
ಬಾಯಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ
ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಈಶ್ವರ್

ಕೆಳದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ಚಿರತೆಗಳು ತೆರೆದ ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿವೆ ಎನ್ನುವ ಅಧ್ಯಯನ ವರದಿ ವನ್ಯಮೃಗಗಳ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಕುರಿತ ನಮ್ಮ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಂತಿದೆ. ಬೆಳ್ತಂಗಡಿಯ ನಾವೂರು, ಬಂಟ್ವಾಳದ ರಾಯಿ, ಬಜಪೆಗೆ ಸಮೀಪದ ಗಂಜಿಮಠ, ಶಿರಸಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಹಿತ್ತಲತೋಟ - ಇವೆಲ್ಲ ಚಿರತೆಗಳು ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕೆಲವು ಊರುಗಳಷ್ಟೇ. ಚಿರತೆಗಳು ತೋಟದ ಬಾವಿಗಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬರುತ್ತವೆ? ಸಾಕುನಾಯಿಗಳನ್ನೋ ಕರುಕೋಳಿಗಳನ್ನೋ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಊರುಕೇರಿಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಅವು ದೃಷ್ಟಿ ತಪ್ಪಿ ಬಾವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಬಹುತೇಕ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಅವು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಮೃತ್ಯುಕೂಪಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳು ಊರಿಗೆ ನುಗ್ಗುವುದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸತೇನೂ ಅಲ್ಲ. ವನ್ಯಮೃಗಗಳ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಜೀವಹಾನಿ-ಬೆಳೆಹಾನಿಯ ಘಟನೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಆಗಾಗ ವರದಿಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆಹಾರ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನಾಡು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಕಾಡಿಗೆ ಅಟ್ಟಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹೆದರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಕ್ರಿಯೆ ರೂಪ ತಳೆದಾಗ, ತಂತಿಬೇಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರವಹಿಸಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಚಿರತೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವುದು ಕ್ರಿಯೆವಲ್ಲ - ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ. ಅಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಬಾವಿಗಳು ಚಿರತೆಗಳ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೇ ಕುತ್ತು ತಂದಿವೆ ಎನ್ನುತ್ತದೆ ವನ್ಯಜೀವಿ ತಜ್ಞ ಸಂಜಯ್ ಗುಬ್ಬಿ ಮತ್ತವರ ತಂಡದ ಅಧ್ಯಯನ.

ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಚಿರತೆ ಬೀಳುವ ಘಟನೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ 10 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ವರದಿಯಾಗಿವೆ. ಹೆಚ್ಚು ದುರ್ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಿರುವುದು ಉಡುಪಿ (ಶೇ. 36ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ. ನಂತರದ ಸ್ಥಾನ ತುಮಕೂರು, ರಾಮನಗರ, ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳದು. ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿರುವ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಬಯಲುಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಾದ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಚಿರತೆಗಳು ಬಿದ್ದಿವೆ. ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಬಾವಿಗೆ ಚಿರತೆ ಬೀಳುವ ಘಟನೆಗಳು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭವಿಸಿವೆ. ಮೋಡಕವಿದ ದಿನಗಳ ಕುರುಡುಗತ್ತಲು ಅವುಗಳು ಆಯತಪ್ಪಿ ಬಾವಿಗೆ ಬೀಳಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಬಿದ್ದ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ 8 ಚಿರತೆಗಳು ಬಾವಿಯಲ್ಲೇ ಕೊನೆಯುಸಿರೆಳೆದಿದ್ದರೆ, 5 ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ಮೃಗಾಲಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿವೆ. ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಕಾಡಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚಿರತೆಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸುಮಾರು 27 ವನ್ಯಜೀವಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಜಯ್ ಗುಬ್ಬಿ ಅವರ ಬಳಗ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರಡಿ, ನರಿ, ಕಾಟಿ, ಕಡವೆ, ಪುನುಗು ಬೆಕ್ಕುಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಆನೆಗಳು ಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ.

ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುವ ಘಟನೆಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೆರೆದ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತೆರೆದ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಬಿದ್ದು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿರುವ ಘಟನೆಗಳು ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಅಂಥ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಾಗ ಹನಿಗಣ್ಣಾಗುವ ನಾಗರಿಕರು, ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳು ಬಾಯಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಾತಿರಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರದಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪಾದಚಾರಿ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಡಿಕಲ್ಲುಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ, ಚರಂಡಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸುವವರೆಗೂ ಅವುಗಳು ನಮ್ಮ ಗಮನಸೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮಳೆಯ ತೀವ್ರತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜಮೋರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರೂ, ಆ ಮೋರಿಗಳ ತಡೆಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಳಜಿ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಗರದ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿನ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಎಂದು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಗದರಿದ ನಂತರವೂ ಪರಿಷ್ಕಿತಿಯಲ್ಲೇನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಾವು ಭಾಗಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಿಲುಬಿನ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿವೆ.

ತೆರೆದ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮುಂದಾಗಬೇಕು, ಜನರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ತಜ್ಞರು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾಳಜಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಅಂಗಳ-ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿನ ಬಾವಿಯೋ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಯೋ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯಿಯಾಗಬಾರದೆನ್ನುವ ವಿವೇಕ ಎಲ್ಲರದಾಗಬೇಕು. ಆ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳಬಹುದಾದ ಮಗು ಅಥವಾ ಮೃಗವನ್ನು ಒಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ಜೀವವನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವ ಮಾನವೀಯತೆ ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಅಗತ್ಯ.

■ ರಘುನಾಥ ಚ.ಹ.